

PKO Bank Polski

KOMPLET SCENARIUSZY LEKCJI O FINANSACH DLA NAUCZYCIELA

Lekcja 6, klasy I-III
Podejmij wyzwanie – oszczędzaj!

Materiał został opracowany
w ramach programu
edukacyjnego SKO

Lekcja 6 Klasy I-III

PODEJMIJ WYZWANIE – OSZCZĘDZAJ!

PODEJMIJ WYZWANIE – OSZCZĘDZAJ!

WPROWADZENIE MERYTORYCZNE:

Każdy ma w życiu marzenia. Niektóre odnoszą się do tego, kim chcemy być, co chcielibyśmy robić, z kim się spotkać, a inne do tego, co chcielibyśmy mieć. Prawie każde marzenie daje się zamienić w cel i zrealizować. Prawie, bo niektóre marzenia wymagałyby użycia magii, która jest poza naszym zasięgiem.

Przyjrzyjmy się marzeniom o kupieniu czegoś. Jeśli to coś dużego, to żeby nasze marzenie się spełniło, musimy obrać sobie za cel uzbieranie na nie pieniędzy i konsekwentnie przez jakiś czas (czasem całkiem długi) je odkładać, czyli nie wydawać tylko oszczędzać. Zanim jednak zaczniemy, trzeba opracować plan działania. Oszczędności to ta część pieniędzy, która pozostała nam do dyspozycji i której nie wydaliśmy w danym miesiącu, mimo że zrobiliśmy już wszystkie niezbędne opłaty, np. za prąd, czynsz, abonament telefoniczny itp. Oszczędzanie polega na zmniejszeniu wydatków, które ponosimy w danym okresie, aby w przyszłości mieć odłożone pieniądze na inne cele. Można to robić na różne sposoby. Aby oszczędzanie przyniosło oczekiwany skutek, musimy wiedzieć, na co i ile wydajemy, a także pomyśleć, które z ponoszonych wydatków są konieczne, których można uniknąć, a które można zmniejszyć (czy na pewno musimy zawsze kupować batonik albo napój w drodze do szkoły?).

Powinniśmy dokładnie planować swoje wydatki przez dłuższy czas, na przykład kilka miesięcy, rok i dłużej, a dzięki temu co miesiąc będziemy mogli dodać do oszczędności dodatkową kwotę. Gdy otrzymujemy kieszonkowe, możemy jego część od razu odłożyć jako oszczędności, a potem zastanawiać się, na co przeznaczyć resztę pieniędzy. Takie oszczędzanie na co dzień sprawia, że kwota oszczędności ciągle nam się zwiększa. Okazuje się, że mogłaby ona być jeszcze wyższa, gdybyśmy te pieniądze wpłacili do banku na rachunek oszczędnościowy lub lokatę. Bank bowiem oferuje nam wiele usług, między innymi takie, które służą pomnażaniu pieniędzy. Dzięki temu, że wpłacamy do niego nasze oszczędności, regularnie dodaje do tej sumy odsetki, które są naszym „wynagrodzeniem” za to, że powierzyliśmy opiekę nad oszczędnościami danemu bankowi.

UWAGA! Dzieci mogą mieć różne możliwości poznawcze, kompetencje matematyczne etc. W związku z tym, warto dostosować materiał do potrzeb i możliwości grupy.

OPIS LEKCJI:

W trakcie zajęć uczniowie przypominają sobie, na czym polega oszczędzanie. Doskonają umiejętności racjonalnego gospodarowania własnymi środkami finansowymi, planowania dochodów i wydatków. Dowiadują się, jak oszczędzać na cele krótko- i długoterminowe. Tworzą własne plany oszczędzania w określonym czasie – tygodnia czy kilku miesięcy. Wizualizują swoje cele oszczędzania

CELE LEKCJI:

Uczeń powinien:

- wiedzieć, co to są oszczędności;
- doskonalić umiejętność racjonalnego planowania własnych wydatków;
- wymienić cechy charakteru, które pomagają w oszczędzaniu;
- wiedzieć, co wyróżnia inwestowanie od oszczędzania oraz znać przykłady działań inwestycyjnych;
- uświadamiać sobie, dlaczego warto oszczędzać;
- zbudować własny plan oszczędzania.

POJĘCIA KLUCZOWE:

- oszczędności
- budżet osobisty
- dochody
- wydatki

METODY:

- praca w grupach
- analiza tekstu literackiego
- burza mózgów
- układanka
- praca ze schematem

MATERIAŁY POMOCNICZE:

Nr 1 – ćwiczenie „Jak oszczędzali bohaterowie wiersza Jana Brzechwy?”

Nr 2 – zadanie „Jak zmniejszyć wydatki?”

Nr 3 – zadanie „Mój plan oszczędzania”

arkusze papieru, flamast y, kredki, klej, karty do ćwiczenia nr 3 – koperta z pociętymi kartami dla dla grupy

CZAS:

2 godziny lekcyjne

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Powiedz uczniom, że w czasie zajęć będą doskonalić umiejętności związane z wykorzystywaniem posiadanych pieniędzy i oszczędzaniem. Zapytaj uczniów, na czym polega oszczędzanie. Wysłuchaj pomysłów dzieci powiedz, że to inaczej ograniczenie niekoniecznych wydatków i odkładanie pieniędzy po to, by wydać je w przyszłości na różne cele.
2. Poleć klasie lekturę wiersza Jana Brzechwy „Rozrzutny wróbel” (materiał pomocniczy nr 1). Możesz zaproponować czytanie z podziałem na role. Przydziel ochotnikom role: wróbla, jaskółki, gila, sikorki, kosa, narratora. Po przeczytaniu wiersza zapytaj:
 - Dlaczego wróbel narzekał?
 - Jak chciał rozwiązać swoje problemy?
 - W jaki sposób ptaki oszczędzały?
 - Jakie cechy miał wróbel, jaki był? Jak oceniały go inne ptaki?
 - Jak uczniowie oceniają postępowanie wróbla?
3. Zwróć uwagę, że ptaki odkładały pożywienie, gromadziły niewielkie zapasy, ale robiły to systematycznie. Były oszczędne, konsekwentne, zdolne do wyrzeczeń, odpowiedzialne, przewidujące – dlatego nie zabrakło im jedzenia w trudnych czasach. Niektóre chciały i potrafiły je zcze podzielić się z innymi. Możesz zapisać te cechy na tablicy. Wysłuchaj ochotników, którzy ocenią postępowanie wróbla. Podkreśl jego rozrzutność, lekkomyślność, brak umiejętności przewidywania i planowania przyszłości.
4. Potem poproś uczniów, by wybrali z wiersza Jana Brzechwy zdania dotyczące znaczenia oszczędzania, np. „Składać ziarno do ziarnka to mądra gospodarka”, „Kto oszczędza, temu nie grozi nędza”, „...oszczędności, kto ich nie ma, ten pości”. Poproś ochotników, by wyjaśnili, jak rozumieją te słowa i uzasadnili swoją opinię. Podkreśl, że oszczędzania trzeba się stale uczyć. Warto zrezygnować z niektórych przyjemności. Należy odkładać pieniądze i czynić to systematycznie, stawiając sobie cele, które chcemy osiągnąć.
5. Porozmawiaj z uczniami o tym, czy oni sami mogliby oszczędzać, o jakich sposobach oszczędzania słyszeli. Odwołuj się do doświadczeń związanych nie tylko z oszczędzaniem środków finansowych, ale też z oszczędzaniem wody, prądu, żywności itd. Potem zapytaj uczniów, na jakie cele można oszczędzać (np. zakup zabawki, książek itd.). Staraj się nie operować żadnymi kwotami ze względu na zróżnicowaną sytuację materialną uczniów. Istotne jest wyłącznie wskazywanie różnych celów i różnych sposobów oszczędzania. Podkreślaj, że warto oszczędzać nawet małe kwoty i rozsądnie planować własne wydatki.
6. Przypomnij klasie pojęcie budżetu. Powiedz, że to plan finansowy sporządzony na określony czas, np. tydzień, miesiąc, rok, w którym zaplanowane są dochody i wydatki osoby czy rodziny. Zapisz na tablicy słowo „budżet”, poniżej wydziel dwie kolumny – „Dochody” i „Wydatki”. Poproś o podanie kilku przykładów dochodów, (np. kieszonkowe, prezent, zarobione pieniądze) oraz wydatków (np. przybory szkolne, książki, zabawki, słodycze, zakup prezentu dla bliskich itp.). Zapisz je na tablicy w odpowiednich kolumnach. Ochotnicy mogą uzupełniać kolumny, podając własne przykłady.
7. Omawiając ćwiczenie, podkreśl, że oszczędzanie najczęściej polega na ograniczaniu czy zmniejszaniu wydatków. Podkreśl, że niektóre wydatki trzeba koniecznie ponieść, ale niektóre są zbędne. Zapytaj o przykłady takich wydatków w budżecie rodzinnym. Jakie wydatki są konieczne, by rodzina mogła funkcjonować? Sprawdź, czy uczniowie wskazali wydatki m.in. na żywność, środki czystości, środki higieniczne, transport, opłaty za gaz, elektryczność, telefon, telewizję, raty kredytu itp. Odwołuj się do lekcji nr 2 dla klas I-III z kompletu scenariuszy nr 1 „Skąd się biorą pieniądze w budżecie domowym i co z nimi

możemy zrobić?” (dostępnej na stronie internetowej PKO Banku Polskiego). Potem zapytaj uczniów, które wydatki można odłożyć, czy też zupełnie z nich zrezygnować, bo są zbędne. Czy oni sami wydają pieniądze na rzeczy czy artykuły żywnościowe, bez których mogliby się obyć? Wysłuchaj wypowiedzi ochotników.

8. Podziel uczniów na małe zespoły, każdemu z nich daj zadanie pt. „Jak zmniejszyć wydatki?” (materiał pomocniczy nr 2). Poproś, by uczniowie przeczytali polecenie, zapoznali się z przykładowym tygodniowym budżetem, a następnie wskazali, z czego bohater tekstu może zrezygnować. Poproś o omówienie proponowanych przez zespoły zmian w budżecie oraz uzasadnienie decyzji.
9. Zapytaj uczniów, jakie cechy i umiejętności ułatwiają nam oszczędzanie. Za pomocą burzy mózgów, zapisz na tablicy propozycje uczniów, np. pracowitość, umiejętność planowania, podejmowania decyzji, rezygnowania z przyjemności, cierpliwość, wytrwałość, zapobiegliwość, pomysłowość, odpowiedzialność.
10. Powiedz, że często oszczędzamy na cele „długoterminowe”, czyli takie, które dotyczą dalszej przyszłości – np. kilku miesięcy, roku, kilku lat. Zapytaj o przykłady takich celów oszczędzania (np. wyjazd na wakacje, zakup samochodu, mieszkania).
11. Możesz krótko odwołać się do wiadomości z lekcji nr 3 dla klas I-III z kompletu scenariuszy nr 1 „Do czego służą banki?” (dostępnej na stronie internetowej PKO Banku Polskiego). Przypomnij, że za złożenie pieniędzy bank płaci klientowi wynagrodzenie, które nosi nazwę „oprocentowanie”. Stanowi zapłatę dla klienta banku. Oprocentowane są środki na rachunkach bankowych, w tym na rachunku oszczędnościowym. Oprocentowane są również pieniądze złożone na lokacie terminowej. Podkreśl, że pieniądze są w ten sposób pomnażane – właściciel rachunku czy lokaty dostaje więcej pieniędzy niż początkowo złożył w banku.

Powiedz uczniom, że gdy już mamy zebrane oszczędności, to możemy spróbować zarabiać na nich również w inny sposób niż na lokacie czy koncie oszczędnościowym – możemy np. kupić mieszkanie i je wynajmować, lub za jakiś czas sprzedać z zyskiem, możemy kupić sztabki złota, takie działanie nazywa się inwestowaniem. Inwestować można na wiele różnych sposobów, które różnią się tym, ile dzięki inwestycji mogą zyskać. Musimy jednak pamiętać, że inwestycje czasami się nie udają i wtedy możemy stracić część, a nawet całość naszych oszczędności.

12. Zaproponuj uczniom zadanie „Mój plan oszczędzania” (materiał pomocniczy nr 3). Może ono zostać wykonane w klasie lub w domu. Powiedz, że niektóre dzieci w czasie wakacji wydają wcześniej oszczędzone pieniądze, ale niektóre właśnie wtedy oszczędzają lub zarabiają.
13. Uczniowie powinni indywidualnie opracować własny plan oszczędzania na dłuższy czas, na przykład na dwa, cztery, sześć miesięcy lub cały rok. Informacje na temat celu, wysokości kwot, czasu oszczędzania dzieci powinny wpisać do tabelki. Wyjaśnij uczniom, że to będzie plan oszczędności na dłuższy czas, na kilka a może nawet kilkanaście tygodni, w zależności od tego jaki jest ich cel. Uwaga! 6-7 latków poproś o plan na 1 miesiąc. Powiedz, żeby dzieci dopasowały plany oszczędnościowe do tego, jak często otrzymują kieszonkowe (jeśli je otrzymują). Jeśli otrzymują kieszonkowe raz w tygodniu, warto przygotować plan oszczędzania na każdy tydzień, jeśli zaś otrzymują kieszonkowe raz w miesiącu, to warto robić plany na kolejne miesiące. Zachęć uczniów do planowania oszczędzania, podkreśl, że duże znaczenie ma postawienie sobie konkretnego celu oraz systematyczność odkładania pieniędzy. Poproś dzieci, aby narysowały swój cel oszczędzania. Gdy skończą, poproś by zaprezentowały swoje prace. Na zakończenie poleć dzieciom aby zabrały te kartki do domu i, jeśli chcą oszczędzać, zostawiły je w pokoju na widoku, tak by cel oszczędzania motywował je do oszczędzania.

Podsumuj zajęcia. Zapytaj, czy wszystkie zagadnienia poruszane podczas zajęć są dla uczniów jasne. Poproś, aby powiedzieli, co zapamiętali z zajęć. Co mogą wykorzystać w życiu codziennym. Zostaw przestrzeń na zadawanie pytań.

MATERIAŁY POMOCNICZE:

Materiał pomocniczy nr 1:

Ćwiczenie „Jak oszczędzali bohaterowie wiersza Jana Brzechwy?”

Przeczytaj wiersz Jana Brzechwy. Odpowiedz na pytania:

- Dlaczego wróbel narzekał?
- Jak chciał rozwiązać swoje problemy?
- Jakie cechy miał wróbel, jaki był? Jak oceniali go inne ptaki?
- Jak oceniasz jego postępowanie?

Wybierz z wiersza zdania dotyczące znaczenia oszczędzania. Zapisz najciekawsze zdania i uzasadnij wybór.

Jan Brzechwa
„Rozrzutny wróbel”

We wsi Duże Kałuże
Siedział wróbel na murze
I ćwierkał wniebogłosy:
– Jestem nagi i bosy,
Nie mam dachu nad głową,
Nie mam nic, daję słowo!

Poszedł wróbel do pliszki:
– Pożycz mi ze dwie szyszki,
Ogromnie szyszki lubię,
Ziarnka sobie wydłubię...

Odrzekła pliszka w złości:
– To moje oszczędności,
Zrobiłam sobie zapas,
Bierz, wróblu, nogi za pas.

Zapukał do jaskółki:
– Pożycz okruszek bułki,
Mam taki pusty brzusek,
Przyda mi się okruszek.

– Mój wróblu, powiem coś ci.
To moje oszczędności.
Okruszki suchej bułki
Składam do stodołki,
A tyś rozrzutny ptaszek,
Więc opuść już mój daszek.
Pomknął wróbel do gila
I grzecznie się przymila:

– Mam taki pusty brzusek.
Daj, gilu, parę muszek.

– Mój wróblu, nie ma mowy,
Ja jestem ptak wzorowy,
Mam trochę oszczędności,
Kto ich nie ma, ten pości.

Mknie wróbel do sikorki:
– Masz ziarenek pełne worki,
Strata będzie niewielka,
Gdy nakarmisz wróbelka.

– Składać ziarnko do ziarnka
To mądra gospodarka,
A ty, co masz, to zjadasz,
Nic sobie nie odkładasz.
Idź, proś o ziarnka drozda
Lub może ci coś kos da!
Kos, gwizdząc, rzekł najprościej:
– Mam trochę oszczędności,
Troszeczkę, niezbyt wiele,
I z tobą się podzielę,
Lecz wiedz, że kto oszczędza,
Temu nie grozi nędza.

Źródło: www.wiersze.juniora.pl, dostęp: 12.01.2023 r.

Materiał pomocniczy nr 2:

Zadanie „Jak zmniejszyć wydatki?”

Marek chodzi do II klasy, bardzo lubi słodkie. W soboty spotyka się z kolegami na boisku, żeby pograć w piłkę. Zapoznaj się z budżetem tygodniowym Marka. Dodaj wydatki, które zaplanował.

Zaproponuj, z czego Marek może zrezygnować, i uzasadnij dlaczego. Ile pieniędzy może zaoszczędzić w tym tygodniu? Uzupełnij zdanie pod tabelką i odczytaj je całej grupie.

Potem wypełnij taką samą tabelkę dla siebie. Zaplanuj swoje dochody i wydatki w jednym tygodniu. Zastanów się:

- Z czego możesz zrezygnować?
- Ile pieniędzy możesz w ten sposób zaoszczędzić?

Podziel się pomysłami z koleżankami i kolegami z grupy.

Tydzień – 22.08-30.08.	Dochody: kieszonkowe – 20 zł prezent od cioci – 20 zł
Dzień tygodnia	Planowane wydatki
Poniedziałek	Nowy zeszyt – 5 zł
Wtorek	Lody – 7 zł
Środa	Jabłko i banan – 3 zł
Czwartek	Chipsy – 6 zł
Piątek	Baton czekoladowy – 4 zł
Sobota	Napój gazowany – 5 zł
Niedziela	Kwieciek dla babci na imieniny – 8 zł
Suma wydatków	38 zł

Marek może zrezygnować z,

ponieważ Zaoszczędzi w ten sposób zł.

Mój tygodniowy budżet:

Tydzień	Dochody:
Dzień tygodnia	Planowane wydatki
Poniedziałek	
Wtorek	
Środa	
Czwartek	
Piątek	
Sobota	
Niedziela	
Suma wydatków	

Mogę zrezygnować z,

ponieważ Zaoszczędzę zł.

Zaoszczędzone pieniądze przeznaczę na

Materiał pomocniczy nr 3:

Zadanie „Mój plan oszczędzania”

Opracuj własny plan oszczędzania na dłuższy czas, na przykład na kilka, a może nawet kilkanaście tygodni.
Wpisz informacje do tabelki i oszczędzaj!

Zanim rozpoczniesz pracę, zastanów się:

- Na jaki cel będziesz oszczędzać?
- Czy masz już jakieś oszczędności?
- Ile pieniędzy chcesz dodatkowo zaoszczędzić?
- Kiedy rozpoczniesz oszczędzanie?
- Kiedy zakończysz?
- Ile możesz odłożyć w tym czasie?

Mój plan oszczędzania	
Oszczędzam na	
Mam zł oszczędności.	
Chcę jeszcze zaoszczędzić zł.	
Nazwa miesiąca	Ile chcę zaoszczędzić w tym miesiącu?
Suma wydatków	

